



רשומות

# הצעות חוק

הכנסת

29 ביולי התשס"ח

257

כ"ו בתמוז התשס"ח

עמוד

- 484 ..... הצעת חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים (תיקון מס' 2), התשס"ח-2008.
- 488 ..... הצעת חוק החשמל (תיקון מס' 4) (רישיונות לעבודות חשמל), התשס"ח-2008.

## הצעת חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים (תיקון מס' 2), התשס"ח-2008\*

1. שינוי שם החוק . בחוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז-1997 (להלן - החוק העיקרי), בשם החוק, אחרי "בחוף הים" יבוא "ובאתרי טבע".
2. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק העיקרי -
- (1) במקום ההגדרה "חוף הים" יבוא:  
"א"א אתרי טבע - גנים לאומיים, שמורות טבע ומקורות מים;  
גן לאומי", "שמורת טבע" - כהגדרתם בחוק גנים לאומיים, לרבות שטח המיועד לשמורת טבע או לגן לאומי בתכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965<sup>2</sup>, שהופקדה או אושרה לפי החוק האמור;  
- "חוף הים"
- (1) רצועת הקרקע ברוחב של 100 מטרים מקו המגע בין הים ליבשה, לכיוון היבשה וכן תחום ברוחב של 10 מטרים מקו המגע האמור, לכיוון הים;
- (2) מקום רחצה מוכרז כמשמעותו בחוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד-1964<sup>3</sup>, אף אם שטחו חורג מהאמור בפסקה (1);
- "חוק גנים לאומיים" - חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998<sup>4</sup>;
- "חוק העתיקות" - חוק העתיקות, התשל"ח-1978<sup>5</sup>;
- (2) אחרי ההגדרה "ים" יבוא:  
"מקור מים" - מעיין, נחל, נהר, אגם, ערוץ, וכן אפיק אחר שבו זורמים או נקווים מים עיליים, תמיד או לפרקים, או שטח הסמוך לכל אחד מאלה;  
"נהיגה" - לרבות העמדת הרכב;  
"ערך מוגן" - כל אחד מאלה:
- (1) דיונות חול, טבלאות גידוד ומסלע, מערות, מצוקים טבעיים ואזורי שפך של נחלים;
- (2) תופעות גיאולוגיות הקשורות לים או למקור מים, לרבות השקעת מלח;

### ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע להגדיר באופן ברור את התחומים האסורים בנהיגה (להלן - התחום המוגן), וכן ליצור מנגנון לשינוי התחום המוגן על ידי השר להגנת הסביבה. תחומים שייתוספו לחוף הים כאזורים האסורים בנהיגה יהיו חייבים להיות מסומנים בהתאם (סעיפים וא ריב המוצעים).

חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשנ"ז-1997 (להלן - החוק), האוסר נהיגה כלי רכב על חופי הים, נועד למנוע סיכונים הנובעים מתנועת כלי רכב לחיי המתרחצים וכן את הרס החופים בשל כך. הצעת החוק המתפרסמת בזה נועדה להתמודד עם התגברות תופעה שלילית זו ועם עניינים שאינם מוסדרים דיים בחוק.

\* הצעת חוק מס' 2700/17/9: הועברה לוועדה ביום ט"ו בסיוון התשס"ח (18 ביוני 2008).

1 ס"ח התשנ"ז, עמ' 84; התשס"ח, עמ' 537.

2 ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

3 ס"ח התשכ"ד, עמ' 172.

4 ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

5 ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

- (3) אזורי מחיה של החי והצומח;  
 (4) אתרי מורשת ועתיקות כהגדרתם בחוק העתיקות;  
 (5) ערך טבע כהגדרתו בחוק גנים לאומיים;  
 (6) אמצעים ומיתקנים מלאכותיים להגנה על ערך מוגן המנוי בפסקאות (1) עד (5);  
 (3) אחרי ההגדרה "רכב" יבוא:

- "תחום מוגן" - חוף הים וכן רצועת קרקע בתחום גן לאומי, שמורת טבע או מקור מים שנקבע בצו לפי סעיף 1א, והכל למעט:  
 (1) דרכים וחניונים שהוסדרו לפי חיקוק;  
 (2) תחומם של נמלי אילת, אשדוד, אשקלון, חדרה וחיפה, כמשמעותם בפקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א-1971, בתחום שיועד להם בתכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965;  
 (3) שטח שנגרע מחוף הים, כפי שקבע השר בצו לפי סעיף 1א."

הוספת סעיפים  
 1א ו-2

3. אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:  
 "שינוי התחום המוגן" 1א. לשם הגנה על בטיחות הציבור או לשם הגנה על ערך מוגן רשאי השר להגנת הסביבה, בהסכמת השר, להורות בצו על כל אחד מאלה:  
 (1) קביעת שטחים בתחום גן לאומי, שמורת טבע או מקור מים שיראו בהם תחום מוגן לעניין חוק זה;  
 (2) הוספת שטחים לתחום חוף הים;  
 (3) גריעת שטחים מתחום חוף הים.  
 טימון שטחים בתחום מוגן 1ב. שטח שנקבע כתחום מוגן לפי סעיף 1א(1) או שטח שהוסף לחוף הים לפי סעיף 1א(2), יסומנו על ידי מי שהשר הסמיך לכך, באופן שקבע השר"

4. בסעיף 2 לחוק העיקרי, במקום "בחוף הים" יבוא "בתחום מוגן".

5. בסעיף 3 לחוק העיקרי -

- (1) ברישה, במקום "בחוף הים" יבוא "בתחום מוגן";  
 (2) אחרי פסקה (3) יבוא:  
 "3א) ביצוע פעולות ניטור;  
 (3ב) ביצוע פעולות בתחום שמורת טבע או גן לאומי, לפי הוראות חוק גנים לאומיים;  
 (3ג) ביצוע פעולות בתחום אתר מורשת או אתר עתיקות כהגדרתם בחוק העתיקות, לפי הוראות החוק האמור;"

## ד ב ר י ה ס ב ר

הוראות החוק תהיה סמכות לעכב חשוד בביצוע עבירות על פי החוק, נוסף על הסמכויות הנתונות לו היום (סעיף 7).

עוד מוצע, ליצור חוקה משפטית שלפיה בעל הרכב שנמצא נוהג או חונה בתחום המוגן הוא שעבר את העבירה (סעיף 7ה) המוצע). כמו כן מוצע כי למפקח שהוסמך על פי

<sup>6</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 20, עמ' 443.

- תיקון סעיף 4 6. בסעיף 4 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "וכן מקרב עובדי משרד ממשלתי אחר, בהסכמת השר הממונה על אותו משרד";
- (2) בסעיף קטן (ב) -
- (א) בפסקה (2), המילים "שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992" - יימחקו;
- (ב) בפסקה (4), המילים "התשל"ח-1978" - יימחקו.
- תיקון סעיף 6 7. בסעיף 6 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "רשאי מפקח" יבוא "להיכנס בכל עת לתחום מוגן, ורשאי הוא, לשם גילוי עבירה לפי חוק זה";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "סמכויות חקירה" יבוא "סמכויות המסורות לשוטרי לפי סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996" (בסעיף זה - חוק המעצרים) וסמכויות חקירה", ובסופו יבוא "על עיכוב לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 75(ב) ו-(ג) לחוק המעצרים".
- בחלקת סעיף 7 החלטת סעיף 7 והוספת סעיפים 7א ו-7ב 8. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
- "עונשין 7. (א) העושה אחת מאלה, דינו - מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977" (בחוק זה - חוק העונשין):
- (1) פוגע בסימון של שטח בתחום מוגן שנעשה לפי סעיף 2ב;
- (2) נוהג ברכב בתחום מוגן, בניגוד להוראות סעיף 2, ובלבד שאם התחום המוגן אינו חוף הים הוא סומן כאמור בסעיף 2ב.
- (ב) העובר עבירה לפי סעיף קטן (א) וגורם בכך לפגיעה בערך מוגן, דינו - מאסר כאמור באותו סעיף קטן או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.
- (ג) עבירה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) היא עבירה מסוג העבירות של אחריות קפידה.
- (ד) בסעיף זה, "פגיעה" - לרבות הסרה, השחתה, הריסה והשמדה, ולענין ערך מוגן - לרבות שינוי משמעותי של מצבו הטבעי, הפרעה למהלך התפתחותו הטבעית, לרבייתו או לשמירתו.
- (ה) על עבירה לפי סעיף קטן (א)(2) יחולו הוראות סעיף 227 לפקודת התעבורה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

המוצעים) ואפשרות פסילת רישיון נהיגה על ידי בית המשפט (סעיף 27 המוצע).

לבסוף, מוצע להחמיר את הענישה על נסיעה בתחום המוגן בניגוד להוראות החוק, ולאפשר הטלת הוצאות תיקון הנוק שנגרם על מי שהורשע בעבירה (סעיפים 7 ו-7א

<sup>7</sup> ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

<sup>8</sup> ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- 7א. (א) בית משפט שהרשיע אדם בעבירה לפי סעיף 7, רשאי בגזר הדין, נוסף על כל עונש אחר –
- (1) לצוות עליו לתקן או לשקם כל פגיעה שגרם לסביבה או לתקן או לשקם מפגע סביבתי אחר כפי שיוורה בית המשפט;
- (2) לחייבו בתשלום ההוצאות שהוצאו לתיקון הפגיעה או לשיקום הסביבה, כאמור בפסקה (1), אם הוגשה לו על כך בקשה מאת מי שהוציאן.
- (ב) הורשעו בעבירה כאמור בסעיף קטן (א) יותר מאדם אחד, רשאי בית המשפט בהחלטה לפי אותו סעיף קטן, להטיל את תשלום ההוצאות על כולם או על חלקם, יחד או לחוד, או לחלק סכום זה ביניהם, הכל כפי שנראה לבית המשפט בנסיבות העניין.
- (ג) על גביית סכום ההוצאות שנקבע לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת המסים (גביה)?.
- (ד) לא פסק בית המשפט בבקשה לפי סעיף זה לגופה, לא יגרע הדבר מזכותו של מי שהוציא את ההוצאות לתבען בתובענה רגילה.
- 7ב. הורשע אדם בעבירה לפי סעיף 7(א)(2), רשאי בית המשפט, נוסף על כל עונש אחר ועל אף האמור בכל דין, לפסול אותו אדם מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה שלא תעלה על 120 ימים; על סעיף זה יחולו הוראות סעיף 42 לפקודת התעבורה, בשינויים המחויבים.”
9. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:  
 8א. הוראות חוק זה יחולו גם על המדינה.”
10. תחילתו של חוק זה שלושים ימים מיום פרסומו.
- הוספת סעיף 8א
- תחילה

## ד ב ר י ה ס ב ר

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת באפשרות להוסיף לחוק הוראות לעניין סמכויות ואמצעי אכיפה, וכן אמצעי ענישה נוספים.

חברי הכנסת: דב חנין, מיכאל מלכיאור, רן כהן, סופה לנדבר, אברהם מיכאלי, יורם מרציאנו, דוד אזולאי, חנא סוייד, מוחמד ברכה, יוסי ביילין

<sup>9</sup> חוקי ארץ ישראל, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

## הצעת חוק החשמל (תיקון מס' 4) (רישיונות לעבודות חשמל), התשס"ח-2008\*

1. הוספת כותרת פרק א' הוספת כותרת פרק א' בחוק החשמל, התשי"ד-1954 (להלן - החוק העיקרי), לפני סעיף 1 יבוא:  
"פרק א': הגדרות"
2. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק העיקרי, לפני ההגדרה "מתקן חשמל" יבוא:  
"חשמלאי מורשה" - מי שקיבל רישיון חשמלאי לפי סעיף 8א;  
"מהנדס חשמל מורשה" - מי שקיבל רישיון מהנדס חשמל לפי סעיף 8ב;
3. הוספת כותרת פרק ב' הוספת כותרת פרק ב' לפני סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:  
"פרק ב': המנהל ומועצת מקצועות חשמל"
4. תיקון סעיף 3 בסעיף 3 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן כסעיף קטן (א) ואחריו יבוא:  
"ב) לעניין רישוי עבודות חשמל לפי חוק זה, יהיה המנהל מהנדס חשמל מורשה שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, והוא יהיה המנהל לעניין סעיפים 3א עד 13, 6, 7, 8, פרקים ד' ו'ה' וסעיף 13."

### ד ב ר י ה ס ב ר

בין היתר ברישוי עבודות חשמל, והמליץ על צמצום מספרם של סוגי הרישיונות לעבודות חשמל, שכן הקושי להבחין בין הסוגים השונים עלול להביא, לפי הדוח, לכך שבעל רישיון פלוני יעסוק בתחומי חשמל שהוא אינו מוסמך בהם: "אנו מציעים לצמצם עד למינימום את הרמות, ואם המציאות תאפשר זאת, לחזור ולקבוע שתי רמות (כפי שהיה בעבר): חשמלאי מוסמך ומהנדס חשמל. תהליך כזה יעלה במחוי עשייה אחת את רמת העוסקים במלאכה. גם הבקרה והאכיפה יהיו נוחות ויעילות יותר, שכן הדקויות בין הרמות לא יסבכו אותן".  
([http://elyon1.court.gov.il/heb/veadot/versay\\_full/a.htm](http://elyon1.court.gov.il/heb/veadot/versay_full/a.htm)).  
נוסף על כך, בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה נטען בוועדת הכלכלה של הכנסת נטען כי מספרם של החשמלאים ומהנדסי החשמל בעלי הרישיון לפי החוק אינו עונה על צורכי המשק.

הצעת החוק המתפרסמת בזה נועדה לקבוע הסדרים חדשים בנושא רישוי עבודות חשמל, ובמסגרת זו לקבוע שתי רמות בלבד של סוגי רישיונות - חשמלאי ומהנדס חשמל.

סעיף 4 סעיף 3 לחוק מסמיך את השר הממונה על ביצוע החוק למנות מנהל ענייני חשמל. בהתאם לכך, מינה שר התעשייה המסחר והתעסוקה מנהל ענייני חשמל המופקד על נושא רישוי עבודות חשמל, המשמש גם ראש האגף להכשרה מקצועית במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה. לעניין יתר סמכויות המנהל, כפי שהוגדרו בחוק, ככל שאינן נוגעות ברישוי עבודות חשמל, מינה שר התשתיות הלאומיות מנהל ענייני חשמל במשרדו. מוצע לקבוע כי מנהל ענייני חשמל במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה, האחראי על רישוי עבודות חשמל, יהיה מהנדס חשמל מורשה שקיבל רישיון לפי סעיף 8ב המוצע.

חוק החשמל, התשי"ד-1954 (להלן - החוק), מסדיר בין היתר את תחום עבודות החשמל וביצוען. השר הממונה על ביצוע החוק הוא חבר הממשלה שמונה על ידי הממשלה. בהתאם לכך החליטה הממשלה כי השר הממונה על ביצוע החוק בכל הנוגע לרישוי עבודות החשמל (סעיפים 6, 7 ו-8 לחוק) הוא שר התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן - השר), ואילו יתר הסמכויות לפי החוק הוקנו לשר התשתיות הלאומיות. סעיף 6 לחוק קובע כי לא יעסוק אדם בעבודת חשמל אלא אם כן יש בידו רישיון מאת מנהל ענייני חשמל במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן - המנהל). רישיון כאמור יינתן אם נוכח המנהל כי למבקש הרישיון הכשרה מקצועית ראויה וניסיון מעשי מניח את הדעת בכל הנוגע לדרכי השימוש ברישיון. מכוח סעיף 6 האמור הותקנו תקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה-1985 (להלן - תקנות החשמל). המסדירות את התנאים לקבלת רישיון, לרבות תקופת ההתנסות המעשית הנדרשת לצורך זה, ומפרטות את העבודות המותרות לביצוע לגבי כל אחד מ-12 סוגי רישיונות לעבודות חשמל האמורים בתקנה 7 לתקנות אלה. ההבדל בין סוגי הרישיונות האמורים הוא בעוצמת הזרם שבה בעל הרישיון מורשה לעבוד. על מהנדסי חשמל חלות גם הוראות לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (להלן - חוק המהנדסים והאדריכלים), ככל שמדובר על רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, אך לפי סעיף 22 לחוק האמור, הוראותיו לעניין רישוי מהנדסים אינן חלות על מהנדסי חשמל.

דוח ועדת החקירה הממלכתית לעניין בטיחות מבנים ומקומות המשמשים ציבור בראשות השופט בדימוס זיילר (להלן - דוח ועדת זיילר), שהוגש בחודש דצמבר 2003, עסק

\* הצעת חוק מס' 334/17/9: הועברה לוועדה ביום כ"ב בסיוון התשס"ח (25 ביוני 2008).

1 ס"ח התשי"ד, עמ' 190; התשס"ה, עמ' 746.

"מועצת מקצועות א3. (א) מוקמת בזה מועצת מקצועות חשמל (בחוק זה - המועצה) חשמל שבה שמונה חברים, ואלה הם:

- (1) המנהל, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה;
- (3) נציג שימנה שר התשתיות הלאומיות;
- (4) נציג של מוסדות מוכרים להשכלה גבוהה כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958<sup>2</sup>, שמתקיימים בהם לימודי הנדסת חשמל ומערכות הספק, שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהמלצת המועצה להשכלה גבוהה כמשמעותה בחוק האמור;
- (5) שני מהנדסי חשמל מורשים שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהמלצת הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של מהנדסי חשמל בישראל;
- (6) חשמלאי מורשה שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהמלצת הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של חשמלאים בישראל;
- (7) נציג של המוסד לבטיחות ולגיהות כמשמעותו בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954<sup>3</sup>.

(ב) שר התעשייה המסחר והתעסוקה יפרסם ברשומות הודעה על הרכב המועצה.

- (ג) רוב חברי המועצה הם מניין חוקי בישיבותיה.
- (ד) התפטר חבר המועצה מתפקידו או חדל מסיבה אחרת לכהן כחבר המועצה לפני תום תקופת כהונתו, ימונה חבר אחר במקומו באותה הדרך שבה נתמנה אותו חבר וליתרת תקופת כהונתו.

סייגים למינוי חבר  
המועצה ב3.

- (1) מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר המועצה לבין עניין אישי אחר שלו או תפקיד אחר שלו; בפסקה זו -

"עניין אישי" - לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר המועצה או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש להם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

"קרוב" - בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות, או אדם אחר הסמוך על שולחנם של כל אחד מאלה;

- (2) מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לכהן כחבר מועצה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

לקבלת רישיון חשמלאי ורישיון מהנדס חשמל וכן תייעץ לשר בנושאים שונים הנוגעים לרישוי עבודות חשמל, כמפורט

סעיף 5 מוצע להקים מועצת מקצועות חשמל בת שמונה חברים, שתופקד על עריכתן של בחינות הרישוי

<sup>2</sup> ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

<sup>3</sup> ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

תקופת כהונה	ג.3	חבר המועצה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, ובלבד שלא יכהן יותר מתשע שנים.
השעיה מכהונה	ד.3	הוגש נגד חבר המועצה אישום בעבירה מסוג עוון או פשע, רשאי המנהל להשעותו מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו.
סדרי עבודה	ה.3	המועצה תקבע את סדרי דיוניה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.
ניגוד עניינים	ו.3	חבר המועצה יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו ובין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו; בסעיף זה, "עניין אישי" ו"קרוב" - כהגדרתם בסעיף 3.3.
תוקף פעולות	ז.3	קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו.

### פרק ג': ביצוע עבודות חשמל

הוספת סעיף 5א	6.	אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא: "איסור התחזות לחשמלאי מורשה
		(א) לא יתחזה אדם לחשמלאי מורשה ולא ישתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא חשמלאי מורשה, אלא אם כן יש בידו רישיון חשמלאי לפי חוק זה.
		(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות כל דין."

7. בסעיף 6 לחוק העיקרי -

- (1) האמור בסעיף קטן (א) יסומן כפסקה (1), ואחרי פסקה (1) יבוא:  
 "(2) חשמלאי מורשה או מהנדס חשמל מורשה יציין בכל מסמך שעניינו עבודות חשמל את שמו, את מספר רישונו ואת סוג הרישיון ויציג את רישונו לפי דרישת כל אדם המקבל שירות או המבקש לקבל שירות";
- (2) בסעיף קטן (ד), במקום "תוך התייעצות עם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של החשמלאים במדינה ועם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של מהנדסי החשמל במדינה" יבוא "לאחר התייעצות עם המועצה, ככל שלא הוסדרו לפי חוק זה."

## ד ב ר י ה ס ב ר

כל מסמך הנוגע לעבודות חשמל שביצע חותמת הנושאת את שמו המלא, את מספר רישונו וכן את סוג הרישיון שבידו. מוצע לעגן חובה זו בחקיקה ראשית ולקבוע כי חשמלאי מורשה או מהנדס חשמל יציין בכל מסמך שעניינו עבודות חשמל את הפרטים האמורים. תקנה 36 לתקנות החשמל קובעת כי בעל רישיון מחויב להציג את רישונו לפי דרישת מקבל השירות. מוצע לעגן גם הוראה זו בחקיקה ראשית ולחייב בעל רישיון לפי החוק להציג את רישונו לפי דרישת כל אדם המקבל ממנו שירות או המבקש לקבלו (פסקה (ו)). נוסף על כך, מוצע לקבוע כי תקנות לפי סעיף 6(ד) לחוק, לעניין דרכי מתן רישיונות לעבודות חשמל, ביטולם והגבלתם, המותקנות כיום לאחר התייעצות עם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של החשמלאים במדינה ועם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של מהנדסי החשמל במדינה, ייקבעו לאחר התייעצות עם המועצה, שכן בהרכבה ייכללו נציגים שימונו לאחר התייעצות עם הארגונים האמורים (פסקה (2)).

בחוק המוצע. במועצה יכהנו נציגים מטעם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר ומטעם מוסדות להשכלה גבוהה וכן חשמלאים מורשים ומהנדסי חשמל מורשים שימונו לאחר התייעצות עם ארגונים מקצועיים. מוצע לקבוע הוראות לעניין מינוי המועצה, תקופת כהונתה, סדרי עבודתה ופעולתה, ובכלל זה הוראות למניעת ניגוד עניינים במינוי חברי המועצה ובעת כהונתם.

סעיף 6 סעיף 2 לחוק המהנדסים והאדריכלים, החל כאמור על מהנדסי חשמל, אוסר על אדם לשאת את התואר מהנדס רשום או להתחזות לכזה, אלא אם כן הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים. בלי לגרוע מהוראות כל דין, מוצע לקבוע הוראה דומה לגבי חשמלאי מורשה, שלפיה לא יתחזה אדם לחשמלאי מורשה ולא ישתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא חשמלאי מורשה, אלא אם כן יש בידו רישיון לפי החוק.

סעיף 7 תקנה 35 לתקנות החשמל מחייבת בעל רישיון לעבודות חשמל לחתום את שמו ולהטביע על



(1) בסעיף קטן (א), אחרי "לעניין סעיף 6" יבוא "בת שלושה חברים" ובמקום "ושאר חבריה יהיו מומחים בעבודות חשמל" יבוא "ושני חבריה האחרים יהיו מהנדסי חשמל מורשים שימנה השר, בהמלצת המועצה";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "לפי הסעיפים 5 ו-5א לפקודת ועדות חקירה" יבוא "לפי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968".

9. אחרי סעיף 8 בחוק העיקרי יבוא:

הוספת פרקים ד'  
ו'ה' וכותרת פרק ו'

#### "פרק ד': רישוי

רישיון חשמלאי 8א. המנהל יעניק רישיון חשמלאי לאדם אם נתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא בגיר;
- (2) הוא סיים לימודי חשמל בבית ספר או במסגרת הכשרה מקצועית שאישרה המועצה;
- (3) הוא השלים תקופת התנסות מקצועית-מעשית של שנה לפי הוראות חוק זה;
- (4) הוא עבר בהצלחה בחינת רישוי לפי הוראות חוק זה.

רישיון מהנדס חשמל 8ב. המנהל יעניק רישיון מהנדס חשמל לאדם אם נתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא בגיר;
- (2) הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים כהגדרתו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958<sup>5</sup>, כמהנדס בענף חשמל;
- (3) הוא השלים תקופת התנסות מקצועית-מעשית של שנתיים לפי הוראות חוק זה;
- (4) הוא עבר בהצלחה בחינת רישוי לפי הוראות חוק זה.

### ד ב ר י ה ס ב ר

הרישיון להשלים תהיה בת שנה (סעיף 8א המוצע). לעניין רישיון מהנדס חשמל, מוצע לקבוע כי על מבקש הרישיון להיות רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים כמהנדס בענף החשמל ותקופת ההתנסות המקצועית-מעשית שבה יידרש מבקש הרישיון לעמוד תהיה בת שנתיים (סעיף 8ב המוצע). מוצע לקבוע כי מבקש רישיון חשמלאי או רישיון מהנדס חשמל יהיה רשאי לבצע את ההתנסות המקצועית-מעשית בישראל, או במדינות כפי שתאשר המועצה. כדי להביא לפיקוח נאות על מהלך ההתנסות ולהבטיח כי למבקשי הרישיון תינתן הכשרה ראויה במהלך תקופה זו, מוצע להסמיך את השר להתקין תקנות לעניין זה, ובפרט לעניין טיב העבודה המעשית בתקופת ההתנסות, חובתו של מבקש הרישיון להגיש למנהל טופס המאשר את תחילת ההתנסות, חובתם של מבקש הרישיון ושל המאמן להגיש למנהל דיווח תקופתי על פרטי ההתנסות וכן לעניין חובת המאמן להעסיק את מבקש הרישיון, ככל האפשר, בעבודה מקצועית לשם הכשרתו (סעיף 8ג המוצע).

סעיף 8 סעיף 7 לחוק מסדיר את פעולתה של ועדת עררים שהוקמה לפי החוק, הדנה בעררים על החלטות המנהל לעניין מתן רישיונות לעבודות חשמל, ביטולם והגבלתם. יושב ראש ועדת העררים הוא שופט שמינה שר המשפטים, ושאר חבריה הם מומחים בעבודות חשמל. מוצע לקבוע בחוק כי ועדת העררים תהיה בת שלושה חברים, ובהם, פרט לשופט כאמור, שני מהנדסי חשמל מורשים שימנה השר, בהמלצת המועצה.

סעיף 9 לפרק ד' המוצע

מוצע להוסיף לחוק את פרק ד' שעניינו רישוי, ובו הוראות לעניין התנאים למתן רישיונות לעבודות חשמל, ובכלל זה התנסות מקצועית-מעשית ובחינות רישוי. לעניין רישיון חשמלאי, מוצע כי המנהל ייתן רישיון כאמור אם התקיימו במבקש הרישיון תנאים כמפורט בסעיף 8א המוצע. תקופת ההתנסות המקצועית-מעשית שידרש מבקש

<sup>4</sup> ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

<sup>5</sup> ס"ח התשי"ח, עמ' 108.

התנסות מקצועית-מעשית לצורך קבלת רישיון חשמלאי או רישיון מהנדס חשמל לפי חוק זה תיעשה בישראל, או במדינות כפי שאישרה המועצה; שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקבע הוראות לעניין זה, לרבות הוראות בעניינים אלה:

(1) היקף העבודה המעשית הנדרש וטיב הפיקוח על מבקש הרישיון, במהלך תקופת ההתנסות;

(2) חובתו של מבקש הרישיון להגיש למנהל טופס המאשר את תחילת תקופת ההתנסות;

(3) חובתם של מבקש הרישיון ושל החשמלאי המורשה או מהנדס החשמל המורשה, לפי העניין, המשימש מאמן של מבקש הרישיון בתקופת ההתנסות (בסעיף זה - המאמן) להגיש למנהל דיווח תקופתי שיכלול פרטים בדבר תחומי העבודה המעשית שביצע מבקש הרישיון במהלך תקופת ההתנסות והיקפה;

(4) חובתו של המאמן להעסיק את מבקש הרישיון, ככל שניתן, בעבודה מקצועית.

78. בחינות רישוי (א) מי שהשלים את תקופת ההתנסות המקצועית-מעשית לפי הוראות חוק זה רשאי לגשת לבחינת רישוי בתחום בטיחות חשמל; הבחינה תיערך מטעם המועצה ובפיקוחה.

(ב) שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות לעניין תכנית בחינות הרישוי, פרטיהן וסדריהן.

78. אגרות שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקבע הוראות לעניין אגרות שישולמו בעד בחינות הרישוי, מתן רישיון חשמלאי ורישיון מהנדס חשמל וחיידושם; בעל רישיון ישלם אגרה בעד חיידוש הרישיון לא יאוחר מיום העבודה האחרון של חודש ינואר בכל שנה.

#### פרק ה': אתיקה מקצועית ומשמעת

18. (א) במילוי תפקידים יפעלו חשמלאי מורשה ומהנדס חשמל מורשה בזהירות וביישר, וינקטו את כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח את התנהגותם המהימנה, הנאמנה, הזהירה והישרה של הנתונים לפיקוחם, לרבות עובדיהם המועסקים על ידם.

## ד ב ר י ה ס ב ר

### לפרק ה' המוצע

מוצע להוסיף לחוק את פרק ה' ולקבוע בו הסדרים חדשים בנושא אתיקה מקצועית ואמצעי משמעת שיחולו על בעלי רישיון לביצוע עבודות חשמל, הן על חשמלאים מורשים והן על מהנדסי חשמל. יצוין כי על מהנדסי חשמל חלות כיום הוראות כלליות לפי חוק המהנדסים והאדריכלים.

עוד מוצע לקבוע הוראות המטילות על חשמלאים מורשים ועל מהנדסי חשמל מורשים חובה לנהוג בזהירות וביישר בביצוע עבודתם ולפעול בהתאם לכללי אתיקה מקצועית שיקבע השר לאחר התייעצות עם המועצה (סעיף 18 המוצע). כמו כן נכללות בפרק הוראות לעניין עבירות

נוסף על כך נועדה הצעת החוק להסדיר את נושא בחינות הרישוי, שהצלחה בהן היא אחד התנאים לקבלת רישיון לעבודות חשמל, ובלבד שמבקש הרישיון השלים את תקופת ההתנסות המקצועית-מעשית. בהתאם למוצע, בחינות הרישוי ייערכו מטעם המועצה ובפיקוחה. מוצע להסמיך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע הוראות לעניין זה, לרבות לעניין תכנית בחינות הרישוי, פרטיהן וסדריהן, וכן לקבוע הוראות בנושא והאגרות שישולמו בעדן (סעיף 78 המוצע). כן מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות בנושא אגרות רישוי, שישולמו בעד בחינות הרישוי ובעד מתן רישיון וחיידוש (סעיפים 78 ו-78ה המוצעים).

(ב) שר התעשייה המסחר והתעסוקה רשאי לקבוע, לאחר התייעצות עם המועצה, כללי אתיקה מקצועית לחשמלאים מורשים ולמהנדסי חשמל מורשים, למבקשי רישיון חשמלאי או רישיון מהנדס חשמל בתקופת התנסות מקצועית-מעשית ולשותפות מהנדסי חשמל.

עבירות משמעת 18. חשמלאי מורשה או מהנדס חשמל מורשה שעשה אחד מאלה עבר עבירת משמעת:

- (1) נהג בדרך שאינה הולמת את עיסוקו;
- (2) הפר הוראה מדהוראות סעיף 18 או כלל מהכללים שקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה לפי הסעיף האמור;
- (3) אם הוא מהנדס חשמל מורשה, השיג את רישומו בפנקס במצג שווא;
- (4) גילה חוסר אחריות או רשלנות חמורה במילוי תפקידו כחשמלאי מורשה או כמהנדס חשמל מורשה;
- (5) הורשע בפסק דין סופי בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק כחשמלאי מורשה או כמהנדס חשמל מורשה.

ועדת משמעת 18.ח. (א) שר התעשייה המסחר והתעסוקה, לאחר התייעצות עם המועצה, ימנה ועדת משמעת בת שלושה חברים, שתפקידה לדון ולהחליט בעבירות משמעת של חשמלאים מורשים ושל מהנדסי חשמל מורשים.

(ב) חברי ועדת המשמעת יהיו:

- (1) שופט בדימוס שימנה שר המשפטים, והוא יהיה היושב ראש;
  - (2) שני חברים נוספים, מבין חברי המועצה או שלא מבין חבריה, ובלבד שמתקיימים בהם התנאים לקבלת רישיון חשמלאי או מהנדס חשמל לפי הוראות חוק זה.
- (ג) שר התעשייה המסחר והתעסוקה יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות בעניינים אלה:
- (1) תקופת כהונתם של חברי ועדת המשמעת;
  - (2) נסיבות הפסקת כהונה או השעיה של חבר ועדת המשמעת מכהונתו;
  - (3) מינוי תובע לפני ועדת המשמעת, ובלבד שיהיה עורך דין שהסמיך לכך היועץ המשפטי לממשלה;
  - (4) סדרי דיון לפני ועדת המשמעת, לרבות קביעת מועדים לדיוניה ולמתן החלטותיה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

משמעת (סעיף 18 המוצע), הקמת ועדת משמעת שתדון בעבירות המשמעת, מינויה, הרכבה וסדרי הדין שיחולו עליה (סעיף 18 המוצע), אמצעים משמעתיים שבסמכות ועדת המשמעת לנקוט נגד מבקש רישיון שעבר עבירת

משמעת (סעיף 8 המוצע) ופרסום החלטות ועדת המשמעת (סעיף 18 המוצע). על החלטות ועדת המשמעת ניתן יהיה לערער לבית משפט מחוזי (סעיף 18 המוצע).

(ד) שר המשפטים יקבע את סדרי הדין לפני ועדת המשמעת; כל עוד לא הותקנו תקנות, או בעניין שלא נקבעה לגביו הוראה בתקנות, תפעל ועדת המשמעת בדרך הנראית לה הצודקת והמועילה ביותר.

(ה) במילוי תפקידו אין על חבר ועדת המשמעת מרות זולת מרותו של הדין.

ט8. מצאה ועדת המשמעת כי חשמלאי מורשה או מהנדס חשמל מורשה עבר עבירת משמעת, רשאית היא לנקוט נגדו אחד או יותר מאמצעים אלה:

(1) התראה;

(2) נזיפה;

(3) התליית הרישיון שניתן לפי חוק זה לתקופה קצובה שתקבע או לצמיתות.

י8. (א) ועדת המשמעת רשאית, לאחר ששמעה את הצדדים, להורות על פרסום החלטתה בדרך שתקבע; החליטה על אמצעי משמעת לפי סעיף ט8(1), לא תפרסם את ההחלטה אלא לפי בקשתו של החשמלאי המורשה או מהנדס החשמל המורשה, לפי העניין; ההחלטה תפורסם בדרך שתורה עליה ועדת המשמעת.

(ב) החלטת ועדת המשמעת לא תפורסם כל עוד ניתן לערער עליה, ואם הוגש ערעור, כל עוד לא תמו ההליכים בערעור, אלא אם כן החליט אחרת בית המשפט המחוזי הדין בערעור.

(ג) ועדת המשמעת תמציא לחברי המועצה העתק של החלטותיה באמצעות המועצה.

יא8. על החלטות ועדת המשמעת רשאי כל צד לערער לפני בית משפט מחוזי.

#### פרק ו': הוראות שונות

10. תחילתו של חוק זה ביום \_\_\_\_\_ " (להלן - יום התחילה).

11. על אף האמור בסעיף 38(3) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 9 לחוק זה, בתקופה שמיום התחילה ועד תום חמש שנים מיום התחילה, יקראו את הסעיף האמור כך שבמקום "שנתיים" ייאמר "שנה".

## ד ב ר י ה ס ב ר

תבחן ועדת הכלכלה של הכנסת את ההשלכות הכרוכות בקביעת שני סוגים בלבד של רישיונות לביצוע עבודות חשמל במקום 12 הסוגים הקיימים, ובכלל זה את ההשלכות לעניין פגיעה אפשרית בזכות היסוד לחופש העיסוק, וכן את הצורך לקבוע הוראות מעבר לצמצום פגיעה זו, ככל שתהיה. נוסף על כך תדון הוועדה בהתאמת ההסדר המוצע להוראות לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, ככל שהן חלות כיום על מהנדסי חשמל.

סעיף 11 בפני ועדת הכלכלה של הכנסת נטען כי מספרם המועט של מהנדסי חשמל מורשים אינו עונה על צורכי המשק. על כן מוצע לקבוע, על אף הוראות סעיף 38(3) המוצע, כי במשך חמש שנים מיום התחילה יוכל גם מבקש רישיון שהשלים תקופת התנסות מקצועית-מעשית שאורכה שנה בלבד להיות זכאי לקבלת רישיון מהנדס חשמל, ובלבד שהתקיימו בו יתר התנאים לקבלת רישיון (סעיף 11). בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית

חברי הכנסת: סטס מיסז'ניקוב, אלכס מילר, רוברט אילטוב, אסתרניג טרטרמן, ליה שמטוב

\*\* המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.